

Wstęp do teorii mediów

Wykład VII

Krzysztof Gajewski
Instytut Komunikacji Specjalistycznej i Interkulturowej
Uniwersytet Warszawski

Warszawa, 20 kwietnia 2021

Psychodynamika oralności I

Addytywność zamiast upodrzednienia

Nagromadzenie zamiast analizy

Redundancja lub obfitość

Psychodynamika oralności I

Walter Jackson Ong

Walter Jackson Ong (1912-2003)

- „OnGLISH”
- oralność (mowa) - cyrograficzność (pismo) - typograficzność (druk)
- oralność - słowa zdarzenia, rozciągnięte w czasie, piśmienność - słowa przedmioty, rozciągnięte w przestrzeni
- Nie można zatrzymać dźwięku tak jak filmu, zatrzymany dźwięk to cisza. Można zarejestrować bezruch, widzenie preferuje bezruch
- hebr. dabar = słowo, zdarzenie

- Malinowski: język to działanie, nie obraz myśli
- W kulturze oralnej nazwa daje władzę nad przedmiotem; w kulturze cyrograficznej lub typograficznej nazwa to etykieta.
- Formuły oralne: wiedza ma postać łatwą do zapamiętania (mnemonika) ("Dziel i rządź!", "Błądzić jest rzeczą ludzką, wybacz - boską", "twardy dąb")
- "W kulturze oralnej doświadczenie jest intelektualizowane mnemonicznie", stąd waga pamięci jeszcze dla Augustyna

Addytywność zamiast uporzędnienia

- "i" biblijne, tłumaczone jako "kiedy", "wtedy", "więc"
- Język pisany posiada doskonalszą i trwalszą gramatykę niż mówiony, który jest zanurzony w kontekście egzystencjalnym, ułatwiającym porozumienie bez gramatyki

Nagromadzenie zamiast analizy

- ciążenie ku formułom: nie żołnierz, ale dzielny żołnierz; nie księżniczka, ale piękna księżniczka; nie dąb, ale mocny dąb
- relikty formularności: wróg ludu, kapitalistyczny podżegacz wojenny, Wielka Rewolucja Październikowa, The glorious Fourth of July (echa epitetów homeryckich)
- formularność jest odrzucana przez wysoką piśmienność

Redundancja lub obfitość

- W tekście pisanym można wrócić do wcześniejszego fragmentu; w przypadku mowy nie ma takiej możliwości.

"Redundancja, powtarzanie tego, co dopiero powiedziane, gwarantuje nadawcy i odbiorcy porozumienie"

- Redundancja oralności vs rozrzedzona linearność pisma
- Pisanie około 10 razy wolniejsze niż mówienie

Redundancja lub obfitość

Afrykańskie mówiące bębny potrzebują osiem razy więcej słów niż mowa.

- Redundancja wprost proporcjonalna do wielkości audytorium ("Nie tylko..., lecz także")
- Podczas przemawiania lepiej coś powtórzyć, aniżeli zawahać się i zamilczeć szukając dalszej myśli (łac. copia)

1. Walter Jackson Ong, Oralność i piśmienność. Słowo poddane technologii, przeł. Józef Japola, Warszawa 2011.
2. Walter Jackson Ong, Osoba - świadomość - komunikacja. Antologia, przeł. Józef Japola, Warszawa 2009.